Ч. 220 (11.471). Львів, середа 3. жовтня 1928. Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ініціятива п. Дашинського і кріза ППС.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 28. вересня 1928.

I.

Як ми передбачили (не велика це була штука!), щойно з кінцем місяця вересня починається цьогорічний польський політичний сезон. Але теж і починається з чималим розмахом! Ще марш. Пілсудський на феріях, ще сойм зачинений та й пустки у пресі свідчать про відносну тишину зовнішнього політичного життя. Але його живчик бе вже приспішеною ходою і ріжні познаки вказують, що буцім-то сонливий ще настрій ось-ось уступить місце рухливости, яка може прийняти дуже яскраві форми.

Дві події виринули на чоло польського політичного дня, події справді великого значіння для кристалізації відносин у цілій державі на найближче майбутнє. Маємо на увазі ініціятиву маршалка сойму Дашинського в справі створення постійної або бодай т. зв. плинкої (для певних конкретних випадків) соймової більшости, та крізу, яку переживає найстарша й найповажніша соймова партія, ППС. Обі ці події стоять у найтіснішому звязку, гісно теж взаїмно залежною є їхня розвязка. Очевидно, що від цієї розвязки залежить теж доля теперішнього сойму і таких справ, які він має рішити, як ревізія конституції, новий бюджет, нові — приготовлювані урядом — податкові законопроекти і т. і.

Тайна ініціятиви марш. Дашинського не скрита глибоко. Не дурно послідувала вона майже безпосередньо після останньої довгенької розмови з премієром Бартелем. Марш. Дашинський ніколи не скривав своєї глибокої симпатії для пісятравневої влади, симпатії, якої не змогли захитати й власні критичні міркування, висловлені у голосній минулорічній брошурі „В перші роковини травневого перевороту". Висновок, до якого він дійшов наприкінці тієї брошури: „найвища пора довести до рівноваги ненормальний і шкідливий стан між соймом та урядом та до гармонійної співпраці законодатної й виконавчої влади", це гасло було провідною думкою п. Дашинського від першого дня його маршалкування. Знаємо, що ці змагання до гармонії з урядом виявлялися інколи у формах аж надто — скажімо — маркантних. Знаємо теж, що діждалися вони такої немилої, делікатно кажучи, оцінки, яку безпосередньо після зачинення останньої передвакаційної сесії оголосив марш. Пілсудський у своїй сензаційній заяві (про бажання бити й копати послів, які лише верещать і т. д.). Марш. Дашинський обмежився тоді до коротенького „спростування" (ніхто, мовляв, не верещав, а посли солідно працювали і т. д.) і — видно — не взяв собі тієї заяви надто глибоко до серця. Аж тут і для другої сторони настали часи, які кажуть краще з соймом згоди шукати, ніж його „бити й копати".

Настали погані часи господарської скрути й ускладнених міжнародніх умовин. В 1924-му році відемне сальдо торговельного білянсу Польщі дало 91.9 міл. зол.; в 1917 р. — 719.1 міл. зол.; зате 1926 рік приніс додатне сальдо у висоті 381.4 міл. зол. (англійський вуглевий страйк); але вже у 1927 р. змінилося воно на відемне сальдо 191.4 міл. зол., а за перший піврік 1928 року скочило на — 562.6 міл. зол. 942 міліонів золотих торговельного дефіциту за півтора року, це не жарти, а коли додамо до цієї суми ще — 149.2 міл. зол. за місяці липень і серпень, то ще більшим голосом кричатиме поверх міліярдовий дефіцит 20-ти місяців державної торговлі! Зменшені запаси валют, девіз та золота Банку Польського; скаче вгору дисконтова стопа у приватному грошевому обороті; обгортає державу грошевий голод; застрашаюче дорожіє життя; щораз настирливіші голоси невдоволення робітничих організацій; та й справа вивінування урядовців лише палятивно рішена тимчасовим 15-відсотковим додатком. Вся повнота влади з ріжними диктаторськими замашками, це приманчива річ. Але вся повнота відповідальности у таких важких часах, це річ дуже небезпечна й надзвичайно ризиковна. Не тільки політичний розум, але просто таки людський інстинкт каже в таких моментах шукати собі спільника ратункової акції та — спільника відповідальности за евентуальну катастрофу.

А тут і міжнародній овид захмарився. Після безперечного здвигу міждержавного значіння Польщі в 1926-27 роках, здвигу, який полягав на зєднанні собі певних англійських симпатій у звязку зі зростом протисовітських настроїв в Англії і відповідним резонансом тих настроїв у східно-европейській політиці англ. уряду, після тої надзвичайно корисної для Польщі міжнародньої конюнктури, центр уваги знову перекинувся на захід. Можливість воєнного конфлікту на сході Европи сильно втратила на актуальности і гейби автоматично відпала головна причина особливого упривілеювання польської республики. З другого боку Англія зайнята суперництвом із Зединеними Державами, а Франція — фінансовою санацією, яка каже їй за всяку ціну шукати зближення до Німеччини, яка єдино може достарчити їй готівку. Заведені надії на якийнебудь мандат від Ліги Націй відносно Литви й прийнята після того „тактика терпеливости" п. Залеського, доказали, що Західна Европа нізащо не хоче нині будьякої авантюри. З другого боку офіціяльно вперед посунена справа приспішеної евакуації Надренії, принципіяльно рішена виключно голосами „грубої пятки", знову наблизила франц.-німецьке порозуміння лише на ґрунті західного Льокарна. Слідком за Надренією прийде справа „аншлюсу" (получення Австрії з Німеччиною), а там — розпічнуться розмови про „данціґський коридор"... Польська преса пише про це виразно і не скриває свого неспокою. Очевидно, такі події потрібують довгенького часу для викристалізування. Але вони йдуть достаточно швидкою ходою, аби вже нині зосередкувати на собі увагу закордонної політики уряду. І в такий час причиняти собі мороки внутрішньо - політичною крізою, конфліктами з соймом, примусеним позасоймовим декретуванням зміни конституції з усіма наслідками такого вчинку, — це, цілком зрозуміло, нині урядові непотрібно і небажано.

Очевидно, що при нинішній міжклюбовій соймовій констеляції єдина можлива більшість це: ББ (122 посли), ППС (63), „Визволене" (40), „Стронніцтво Хлопське" (26), НПР (14) і дрібні групи (10), разом 275 голосів. Бо чейже ані офіціяльний бльок ББ з правицею неможливий, та й аритметично мусів би хіба обняти — крім ендеції, хадеції і „Пяста" — ще частину „меншостей", що є абсурдом. Таким робом лише т. зв. „центролів" входить під увагу. Ясно теж, що лише таку комбінацію має на увазі марш. Дашинський.

Але сама аритметика не рішає. Рішає перш усього така або інакша полагода внутрішньої крізи у ППС, найсильнішої і провідної групи т. зв. демократичної лівиці. А головною (хоч і не єдиною) причиною цієї крізи, це саме ріжниця поглядів на можливість співпраці з нинішнім урядом.

Сьогодні радить Центр. Вик. Комітет ППС над устійненням резолюцій, які має предложити недільній Головній Раді, котра в свою чергу приготовить матеріял під листопадовий конґрес партії. А в понеділок зберуться у марш. Дашинського голови всіх клюбів, щоби офіціяльно почути принципіяльну пропозицію творення соймової більшости. Без огляду на вислід отих нарад, приглянемося ближче суті розгардіяшу серед ППС та виглядам їх співпраці із санацією. Бо сьогоднішні, недільні й понеділкові рішення все одно справи не вичерпають і не вирішать.

І. Кедрин.

Проблєма демократії і фашизму.

Зі зрозумілих причин, проблєма демократії і фашизму, грали в нарадах останнього конгресу соц. інтернаціоналу величезну ролю. На трибуні явився старий провідник італійського соціялізму Туратті й виголосив промову, яка, по словам газетних справоздавців, до сліз зворушила всіх присутніх, — він, тепер вигнанець з фашистівської батьківщини Мусоліні й до реті: свого б. партійного товариша. В брюссельському робітничому домі, де відбувався конгрес, є осібна саля присвячена трагічно погибшому італійському соц. провідникові Маттеоті. І взагалі, як слушно підніс Вандервельде, тепер в Европі на областях на південь від лінії Ковно-Варшава-Мадрид, **всюди** царить повний або неповний фашизм. Отже тому проблєма фашизму й відношення соціял. демократії до нього є одним із найбільш злободневних питань в сучасному робітничому руховї.

На цьому місці слід спростувати хибну думку, яка витворилася в деяких колах нашого громадянства під впливом деяких статтей наших доморослих „фашистів", на справу фашизму взагалі. Виходить з них, що демократія геть цілком зледащіла в парляменти перемінилися в чисті „говорильниці" (по нім. „швацбуди"), де так як при накритому столі можна вибрати собі таку або іншу „кавалку". Але на ділі справа є куди складніша і довільно політичних устроїв, як „кавалок" з накритого стола вибирати собі не можна.

Як звичайно в кожному політичному питанні, — так в питанні про демократію є дві сторінки: одна **ідеольоґічна** і друга **суспільна**. Балакаючи про першу, ми, здебільшого, забуваємо про другу. Але так не повинно бути.

Проблєма демократії в ідеольоґічному розумінні, це справа здійснення гасел французької революції про вільність, рівність і братерство, про „природні права людини" й про утримування влади в руках загалу шляхом справедливого парляментарного устрою. Ясно, що здійснення цих постулятів є можливе, але теж і неможливе, коли напр. на дорозі стане отара упривілеєна влада пануючих клас.

Але цілком інакше представляється справа, коли ми подивимося на неї з суспільного й економічного боку. В останнім випадку демократія і парляментаризм будуть не довільними можливостями, а [illegible] **залізною конечністю, котру можна відсунути на деякий час, але ніколи на віки погребсти.** Чому?

Економічний розвиток спричинив надзвичайний зріст загального добробуту і культурний підйом широких мас. Ще 150-200 літ тому широкі народні маси були напів первісною товпою, що жила в примітивних умовах і поза своїми первісними, шкурними потребами не знала нічого. Населення Европи було тоді ще розмірно нечисленне. Тому й можливо було тому часу опановувати і правити нею шляхом февдалізму й деспотії. Але шалений технічний поступ перевернув все до гори дном. Парова машина дала нам залізницю і паровий корабель, електрика — телеграф і телефон, взагалі машина — фабричний промисл і нові середники комунікації на суші, на воді та в повітрю так, що наші прадіди, якби встали з гробу, напевно не пізнали б ні нас ні нашої землі. Тільки **розвиток техніки спричинив революцію в суспільних відносинах.** Фабрика покликала до життя робітника, а він „соціяльну квестію" і соціялізм. Без них ми далі були б жили як наші предки в середновічу. Не забуваймо, що власне тому світ на протязі більше чим тисячки літ по суті майже не змінився. А за останніх 150—200 літ змінився до ґрунту. Тому й проблєма заведення соціялізму чи комунізму на землі, не є, по суті, проблємою суспільною, тільки **технічною**. Якщо колись техніка зросте так, що машина буде за людину виконувати 9 десятих її праці (трагічного факту залежности людини від машини — не торкаюся) та одночасно людство **під чисельним оглядом не буде постійно рости** і взагалі людська консумція буде сильно **стипізована й зістандаризована**, — „соціялізм" прийде на землі сам зі себе. Без цього всего — він є чиста утопія.

Якже людині, котра живе в гарній хаті, має покінчену школу, читає часописі, їздить залізницею, кораблем, автомобілем і навіть літаком, бере участь у політичному житті, займає відповідне становище в суспільній драбині, можна відібрати право цікавитися політичними справами? Якже можна держати його на становищі забитого февдального невільника? Адже це чистий абсурд! І в тім розумінні — демократія є, зрешт, така необхідність. Й таке правило, як у фізиці або хемії. Між іншими: трагедія російського абсолютизму полягала в тому, що він добрий для часів Петра Вел. і подібних устрій в умовах 19. і 20. ст. став чистим анахронізмом. Дійсність давно переросла його, царизм [illegible] на кущах [illegible].

Отже неможливе в **культурних краях** на довшу мету позбавити широкі народні маси природного права: брати участь у громадянському житті держави. Факт істнування фашизму цілком не доводить противного до тієї правди. Демократія — не є панацей, не є магічна формулка, тільки **загальна ціль** до котрої можна йти повільним кроком. Демократія — це одночасно тягар **відповідальности й обовязку.** Без **загального виховання мас** вона не до подумання і все мусить виродитися в гебридичну форму, якою власне є фашизм.

Уявім собі, тепер на хвилину, що зах. европейське робітництво послухало большевиків і по їх випробуваній рецепті зробило соціяльний переворот вкупі з благодатями диктатури пролетаріяту й громадянської війни. Невже хто може припустити, що культурний англієць, француз, німець й т. д. дасть себе так спокійно різати або ставляти „під стінку", як це було з російськими інтелігентами? **Практика** Угорщини, Мюнхену й Італії показала, що в Зах. Европі можна **заскочити** народ соціяльним переворотом, але ніколи не можна там при нім довго панувати. Після **такої** „диктатури пролетаріяту" там зі залізною послідовністю прийшла диктатура Муссолінія й Гортія.

Соціялістичні провідники і саме робітництво прекрасно знають: чим пахне подібний експеримент? Отже, хоч в них соціяльна революція „аж проситься", хоч напр. мин. року австрійські соціялісти, якби були хотіли, могли були в одній хвилині опанувати Відень, всеж таки ніхто з них не важиться потоптати поганих засад демократії. Бо тоді з математичною певністю прийшов би всюди в Зах. Европі до влади фашизм. „Хочеш мене різати тільки тому, що я інакше **думаю** ніж ти? О! В такому випадкові, вже краще гинь ти, ніж я!" Так в простій формулі виглядає ця проблема в культурних краях Зах. Европи.

Чи і на скільки **нація** для добуття певних державно-політичних цілей, переходово може **свідомо** піти на фашистівську форму влади (як напр. тепер у Польщі), про це тут говорити не приходиться.

Отже ми не можемо сумніватися в тому, що европейський соціялізм справді, як це незвичайно сильно підчеркнув останній брюссельський конгрес, буде беззастережно боронити принципів демократії. Соціялізм не може інакше поступати. І тут знов розходяться між ним і большевизмом в противлежні боки шляхи політики, які ніде не можуть зійтися. Большевики тому слушно тепер мусять свого найзавзятішого ворога шукати в рядах соціялізму. А за соціялізмом йдуть міліонові маси зах.-европейського робітництва.

Д-р Павло Лисяк.

Радянська Україна.

Мирослав Січинський у Київі та його виклад.

З київської „Пролетарської Правди" довідуємося, що туди приїхав з Америки Мирослав Січинський. В Америці належить він до політичної групи Цеглинського (що недавно був у Галичині) і Чижа, яка стоїть у тісному контакті з нашою краєвою соціялістично-радикальною партією, а крім того підтримує постійно звязки з еміграційною групою М. Шаповала й Григорієва. Мирослав Січинський приїхав на Радянську Україну, щоби власними очима поглянути на тамошні політичні й господарські відносини.

В часі свого побуту в Київі дав він у комісії американознавства при Академії Наук виклад на тему: „Українська еміграція в Америці". Точно передавати викладу М. Січинського за „Пролетарською Правдою" не будемо. Зазначимо лише, що прелеґент, подавши історію нашої еміграції, висловив між іншим погляд, що тепер українська американська еміграція не відіграє визначної ролі ні для Америки, ні для України. Коли старше її покоління ще звязане психольоґічно з Україною, то молода ґенерація часто не знає і своєї мови. Вона англізується. „Останніми часами — мав сказати Січинський — комуністичні робітничі організації зробили богато для українізації молоді". Прелеґент далі заявив, що Рад. Україна мусить звернути особливу увагу на українську еміграцію в Америці й допомогти їй у культурному розвитку. Культурна допомога потрібна для неї більше в Північній Америці ніж у Канаді. „Пролетарська Правда" жалує від себе, що Січинський подав за мало конкретних фактів з громадського й політичного життя нашої еміграції, а зокрема нічого не сказав про її „розшарування" та боротьбу поодиноких груп між собою. Накінець довідуємося з „Пр. Правди", що Січинський заявив під кінець свого викладу, що в Америці поширено богато брехливих відомостей про Рад. Союз, але ніхто їм там не вірить. Січинський мав ствердити, що на Рад. Україні життя краще ніж в Америці. Ці вістки зачерпнуті з „Прол. Правди" з дати 23. вересня ц. р.

У одному з чергових чисел тіеж „Пр. Правди" з дати 26. вересня ц. р. стрічаємо статтю п. н. „Недоговорення в лекції М. Січинського про українську еміграцію в Америці". Під тим наголовком стоїть: „Замісць рецензії". Очевидно, що й точного змісту цієї статті переповідати не будемо наслідком недостачі місця. Зазначимо всеж таки, що в ній автор доповнює Січинського між іншим ось таким історичним фактом: „Кажучи про український національний рух у Сполучених Державах до світової війни, лектор не згадав ні єдиним словом про те, що з трьох українських територій того часу, а саме — з Росії, Галичини та Угорщини, всі групувалися переважно коло церков православної та унійтської, перша, себто православна провадила політику цілком русифікаторську, угорське крило унійтської церкви таку саму мадяризаторську політику, хоч не „казьонного" а „громадського" характеру, а **гасло національного відродження висунув заснований в Америці „Руський" (себто український) „Народний Союз" із газетою „Свобода"** (що істнує і тепер), **де проводирями були переважно галицькі унійтські священики-народники".**

Всі інші доповнення „Прол. Правди" до викладу Січинського мають підрядне значіння. Але вже наведене в горі вказує, що М. Січинський викладав історію української американської еміграції досить довільно та односторонно.

Із Закарпаття.

Ґаґатко зрікся мандату.

Посол до чехословацького парляменту д-р Ґаґатко, лідер „карпатської трудової партії", відмовився від політичної діяльности і зрікся мандату. Трудова партія — це філія „нашого" РНО. Вона співділає з чеськими народніми соціялістами (кльофачівцями), а опісля розійшлася з ними в питанні автономії. Після цього партія почала хилитися до упадку. Деякі її члени перейшли до чеських народніх соціялістів, інші до чеських народніх демократів, а ще інші до аґраріїв. В таких умовах розвалу партії д-р Ґаґатко зважав за відповідне залишити свою політичну карієру. На Закарпатти зявився він в 1919 р. з Лемківщини. Спершу був він директором ужгородської ґімназії. Опісля став редактором „Русской Земли" і за допомогою російських ес-ерів (під протекторатом „бабушки революції" Брешко-Брешковської) оснував „трудовую партію". В р. 1924 при допомозі чеських нар. соціялістів став послом до парляменту, а одночасно перейшов на адвокатську карієру. Видно, що політика вже йому навкучила, коли він зложив мандат. На його місце ввійде до парляменту Кирило Прокоп, селянин з Кривого.

Упадок курсу російської мови.

При горожанській школі в Ужгороді істнував курс російської мови, на який щорічно було записаних 40—50 учнів. В біжучому шкільному році на той курс записалося вже лише 3-х учнів, що є доказом упадку русофільського напрямку.

Міські вибори в Пряшеві.

В українській частині Закарпаття, прилученій до Словакії, недавно відбулися громадські вибори. В Пряшеві зголошено було 18 кандидатських лист. На 34 мандати руський бльок здобув 2, християнські соціялісти — 11, міська партія — 2, жидівська партія — 5, аґрарії —2, національні соціялісти — 1, партія о. Глинки — 4, торговельна партія — 1, і комуністи — 6.

Після записів в ужгородських школах.

З новим шкільним роком записалося в ужгородські народні й горожанські (виділові) школи до 4.000 учнів, а само до народніх шкіл 2.360 учнів, до горожанських 1.196 і до фахових — 139. В українських (руських) народніх школах є 420 учнів, в мадярських — 460, в чеських 555, в словацькій — 288 і в жидівських — 540; в українській горожанській школі учнів є 210, в мадярській 383, в чеській — 372, і в словацькій — 231; в торговельній українській школі є 24 учнів, а в чеській 74. Тким чином в столиці українського Закарпаття (крім ґімназії) по українськи вчиться 654 учнів, по мадярськи — 843, по чеськи — 1.001; коли ж до того додати 514 учнів словацьких шкіл і 540 жидівських (де наука відбувається по чеськи й по жидівськи), то будемо мати 2.055 учнів, що вчаться по чехословацьки. Чи не автономія?

Шкільні справи на Закарпатті.

З кінцем серпня відбулося в Берегові конференція шкільних інспекторів і референтів Шкільного Відділу під проводом Йосипа Шімека. Конференція розглядала висліди минулого шкільного року і радила над програмою на рік 1928/29. Нарада ствердила зріст числа шкільних дітей і висловила домагання до уряду в справі продовження шкільної науки в народніх школах до 14 літ шляхом розбудови 8-літніх шкіл. Нарада ствердила богато недостач у церковних народніх школах, в яких учить 226 державних учителів. Якщо громади в найближчому часі не сповнять своїх обовязків у відношенні до церковних шкіл, то нарада звертається до уряду з пропозицією перебрати віроісповідні школи. По селах рішено основувати для молоді спортові організації, як це діється в історичних землях. Крім того постановлено відчинити в Берегові школу для циганських дітей, а в Середнім і Ракошині горожанські школи. З огляду на істнуючі непорозуміння й розбіжности між українським і мадярським учительством, рішено поробити заходи для встановлення учительської солідарности. Про обсадження шкіл говорять отсі цифри: в ужгородській окрузі ходило до школи 91.36 проц. шкільнообовязаних дітей, в берегівській — 91.32 проц., в севлюшській — 87.50 проц., в хустській — 82 проц., в березнянській — 88.79 проц., в рахівській — 84.33 проц., у волівській — 74.83 проц., в тячевській — 67.57 проц., в свалявській — 84.62 проц. і в іршавській — 85 проц. Конференція інспекторів не займалася шкільною політикою (чехізацією шкільництва, недостачею шкільних будинків то-що). На всякий випадок треба признати, що чеська влада старається в загальному побороти анальфабетизм.

Ювилей батька української кооперації.

В 20-ліття кооперативної діяльности Миколи Левицького,

широко відомого „артільного батька", влаштовує Всеукраїнський Центральний Кооперативний Музей спільно з науково-дослідчою катедрою кооперації та Кооперативним Інститутом ювилейну виставу на тему: „Від перших артіль М. Левицького до колективізації". Вистава відбудеться в будинку Кооперативного Інституту в Київі. Хто має би якінебудь матеріяли (рукописи й листи М. Левицького, газетні статті й замітки М. Левицького або про М. Левицького й артільний рух, газети й журнали, в яких були фотографії Левицького, а дальше окремі видання про артільний рух, діяграми, періодичні видання, статути, спогади, мемуари, щоденники і т. п.), повинен їх вислати негайно на адресу Музею: Київ, почтова контора Еврейського базару, вул. Нероновича ч. 24, Всеукраїнський Центральний Кооперативний Музей Вукоради. — У звязку з ювилеєм Левицького кільком зразковим с.-г. промислово-кооперативним організаціям буде надане імя Левицького, а крім того буде утворених кілька стипендій ювилята в Кооперативному Інституті.

З життя нашої Парляментарної Репрезентації.

Нарада Української Парляментарної Репрезентації у Львові.

В пятницю дня 28. вересня ц. р. відбулося у Львові засідання Української Парляментарної Репрезентації, на якому обговорено цілий ряд біжучих політичних справ та намічено пляни підготовки до найближчої соймової сесії. Постановлено відбути в найближчому часі наради всіх трьох Комісій Посольського і Сенатського Клюбу, а саме: Комісії Господарської, Правно-адміністраційної і Комісії Освітньої та Суспільної Опіки. Поодинокі Комісії мають намітити подрібний плян праці зі свойого круга ділання і предложити протягом місяця жовтня Президії Клюбу пляни розподілу рефератів між поодиноких послів.

Комісарська господарка.

Народний Дім „надбудовують".

В останньому числі москвофільського „Русского Голосу" читаємо під вимовним заголовком „Надстройка или разстройка" таку знаменну замітку: На одній із останніх засідань львівського маґістрату інститут „Народний Дім" одержав дозвіл на добудову четвертого поверху в головному будинкові інституту при вул. Рутовського ч. 22. Що це значить? Народний Дім статутово ще чейже невідкований, що далеко не впорядкував він господарювання своїм значним майном і до того задовжений, а деякі його доми (напр. при Краківській вул.) вимагають капітальної реконструкції наслідком старости, — і нагло... дуже коштовна надбудова 4-го поверху. Люди, обурені „реальною господарською політикою" теперішніх управителів „Народн. Дому", не без підстав твердять, що справа тут не в надбудові 4-го поверху, де його непотрібно, а в своєрідній руїні всіх старих поверхів. Річ у тім, що пляни надбудови, затверджені маґістратом, потрібні їм як покришка для вироблення в Варшаві нової величезної (більше піваміліонової) позички — на ту „реальну" роботу, якій початки дав сумної слави Л. Черкавський, відомий зі своєї проступної господарки, щодо якої ведуться тепер карні доходження. Надбудова тут — тільки покришка, а правдиві наміри: отримати під застав майна „Народнього Дому" великі суми для „реальної" політики Черкавського. Здається коментарі непотрібні".

Стільки подав добре поінформований у справах Нар. Дому „Русскій Голос". Передруковуючи цю інформацію на сторінках „Діла" хочемо тим звернути увагу на господарку народнім добром ширших кол нашого громадянства, а зокрема нашої Парляментарної Репрезентації. Наказні комісарі поводяться з тим добром безцеремонно, але не можна сказати, щоби без пляну. Плян простий — довести Народний Дім до руїни.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Раз сяк, раз так.

І.

А ми таки цікава нація..

Буває нераз добра, що хоч до рани приложи, а буває лиха, як податковий екзекутор.

Не знаю від чого це залежить. Від погоди, настрою, очей, чи таки просто від вічного?.. Оттак собі — мовляв один знавець української душі.

Во прошу:

Віцепрезидент, надпідпрокуратор, чи якийсь гіперінспектор (де одного дня на пенсію і його відразу притягають до народньої роботи. Він спершу вимовляється (грачі! — по традиції), а далі дає себе вдобрухати і вселаскавіше приймає.

І тоді (в часописах):

„...Знаний наш народній діяч і визначний спеціяліст по такім-то а такім ділі зволив і т. д. Дай йому Боже здоровля!"

Або:

„...Але Н. Н. не спочиває на заслуженій емеритурі. Останки сил віддає на пожиток рідного народу... і т. д. Слава! Хай живе! Гаразд!!"

Коли така шишка вмре, тоді йому і вінці і промови з бальконів, з хідників, з проповідниць і „лаже" над самим гробом.

А часописи знову:

„...Помер!.. Не стало того, який ціле своє і т. д... Ні! Він не вмер. Він живе і житиме в нашій памяти, поки живе хоч одно українське серце, поки і т. д. Рідна земля, яку він так любив, нехай буде йому легкою!!"

Колиж даний „туз", підчас своєї карієри під національним оглядом трохи не тес, тоді так:

„...Що-правда покійник говорив часом **(в дома і в бюрі! — прим. складача)** по польськи, але мусів так робити, щоб не втратити місця. Так само нестійний закид, щодо цього, що взяв жінку-польку. На милування нема силування! На жаль діти не пішли слідами свого греко-кат. тата і всі похрестилися на римо-католиків. Але зважевши його заслуги після того, коли він перейшов на емеритуру, ми... і т. д."

Скажіть Панство, чи може бути ліпший нарід, як наш?! Коли в добрім гуморі, то простить своїм синам ціле життя хрунівства за один рік емеритальної дільности.

Але чи тільки їм прощає український нарід!

Возьмить артистів.

Ціле життя поза краєм і навіть не думає про своїх бушмено-русинів. Коли вони просять приїхати на яке свято, жадає такої суми, що землякам голова крутиться, колиж приїде на ніяку рідну ніль сотика не дасть. Але, коли старість до віна застукає, коли заробітки зменшаться, він пригадує собі далекий бідний, дурний край.

І тоді:

„Наш славний (а) земляк (чка) не забув (ла) своєї батьківщини. Слава! і т. д."

А коли хтось півголосом:

— За що ви йому (ій) таку рекляму робите? Цілий вік нас не знав (ла), патріотом не був (ла)..?!

То всі зараз з криком:

— Як не патріот?! Ви не чули хіба! Купив каменицю у Львові.

— Для кого?

— Для себе! Але... але... але це вже богато значить. На своїй рідній землі!!

І тішаться всі, що така слава не забута за них, а „навіть" каменицю купила Одним словом: патріот.

Добрий еси український народе!...

Коли ти недобрий — завтра напишу.

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Литовський урядовий орган „Лієтувос Аідас" пропонує утворення окремої міжнародньої залізничої дирекції, яка заряджувалаб деякими залізничими шляхами, що ведуть із Ковна до Латвії або СРСР через спірну польсько-литовську територію. Дирекція малаб мати свій осідок у Вильні. Проєкт цей мотивує „Лієтувос Аідас" неприхильним становищем Польщі до уруховлення литовських залізних шляхів, які велиб на схід і полудневий-схід із Литви.

У Відні схвильований настрій. На 7-го жовтня 20.000 членів „Гаймвери" підготовляють у Вінер-Найштадті маніфестацію, а соціялісти погрожують стягнути на цей день 70.000 робітників, зорганізованих у „Шуцбунді".

В Парижі має відбутись французько-німецька соціялістична конференція, присвячена питанню евакуації Райнської смуги та репарацій.

З нагоди свого побуту в Харкові Риков запевнив представників української радянської преси, що неурожай в деяких округах України покриє достава збіжа з інших країв СРСР.

У цілому радянському Союзі йде підготовка до перевиборів рад, що відбудуться в січні найближчого року.

Ріжні вісти.

КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛОВ СОЙМ. КЛЮБІВ.

В понеділок у кабінеті марш. Дашинського відбулася нарада, скликана задля утворення соймової більшости для урядових і посольських внесень. У нарадах взяли участь голови клюбів: 1-ки, ЗЛН, Пяст, ХД, Стр. Хл., ППС, НПР-лівиця, Жид. Клюб, Український Клюб, Нім. Союз. Марш. Дашинський у промові зазначив, що нарада має приватний характер, а скликав її без порозуміння з урядом. Парлямент без більшости — говорив маршалок Дашинський — це наче корабель без керми. За 14 тижнів, коли то бюдж. комісія радитиме над бюдж. предложеннями, предкладає техн. упорядкування законодатного матеріялу, який є в соймі, щоби пізнати, чи для тих внесень може найтися більшість. Тоді переведе працю над тими внесеннями в комісії і на пленумі. Другою справою є інтерпеляції. Їх доведено до абсурду. За мин. каденцію сойму внесено 5500 інтерпеляцій, за мин. весінну сесію 331. Маршалок предкладає, щоби попри інтерпеляції ввести „книгу дрібних запитів", на які давали би відповіди представники уряду. Треба вратувати інтерпеляції як одинокий засіб в актуальних справах, при яких уряд і сойм займає становище в найпростіший дорозі. Коли парлямент далі нищитиме своє право інтерпеляцій, тим самим відбере спроможність трактувати справи важні для держави і суспільности. Уряд, що не зайнався такою величезною скількістю інтерпеляцій, займе інше становище супроти інтерпеляцій, що торкатимуться важних справ.

У дискусії представники клюбів привитали з признанням ініціятиву марш. Дашинського. Вкінці постановили відбути 16. жовтня ще одно засідання, на якім маршалок сойму повідомить послів, які дістав інформації від уряду в справі його проектів.

ППС В ОПОЗИЦІЇ ДО УРЯДУ.

Після 2-денних нарад закінчилася конференція нач. ради ППС. Зачувати, що до розламу в рядах соціялістів не прийшло. Видно головний бій розіграється на листопадовім соц. конгресі в Сосновці. У резолюції, що має бути напрямною ухвал конгресу, нач. рада потвердила опозиційне становище попередньої ради до уряду. Далі в резолюціях стверджено, що госп. екон. відносини завдяки потравневому урядові набрали характеру великокапіталістичного і великоземельного, уряд спаралізував парл. устрій і обмежує свободи, загарантовані конституцією. ППС заповідає боротьбу в обороні демократизму парляменту і самоврядних установ, 5-прикметникового виб. права голосування і боротьбу проти адм. самоволі.

РИКОВ НА УКРАЇНІ.

До Харкова приїхав голова нар. комісарів Риков і нараджувався з шефом українського ДПУ Балицьким і головою контр. комісії Затонським. Небавом Риков і Балицький їдуть до Києва й Одеси. Подорож шефа уряду по Україні має на меті обдумання засобів боротьби з українським „сепаратизмом". В звязи з подорожею Рикова розійшлися чутки про димісію українського комісаря фінансів Полоза, секретаря українського ВЦІК Власенка і члена ВЦІК Любченка, які як націоналісти не мають віри в уряду. Сподіються, що після подорожі Рикова зачнуться репресії проти націоналістів і зміни в нац. політиці СРСР.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·00—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·25—1·25·75, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·40·00—43·70·00, радянський червінець 26·00—27·00.

Золото: 20 корон 36·40·00—36·70·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 46·80·00—47·20·00.

Срібло: Австрійська корона 0·70·00—0·71·00, 5 австрійських корон 3·50·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·25—46·25, пшениця селянська 43·75—44·75, жито галицьке 34·25—35·25, ячмінь галицький броварняний 35·50—36·50, ячмінь на мливо 27·50—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 30·50—31·50, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 55·00—63·00, горох пільний 32·00—37·00, бобик 30·00—34·50, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке красне прасоване 18·00—20·00, солома прасована 5·00—5·25, гречка 32·75—33·25, льон 64·00—65·00, дубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 80·00—81·00, мука пшенична 50 прц. 74·00—74·00, мука житня 65 прц. 53·00—54·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 23·00—23·50, отруби пшеничні 23·50—24·00, крупи гречані 73·50—75·50, пшоно 80·00—82·00, крупи ячмінні 73·50—75·50, пенцак 48·00—50·00, просо красне 39·00—41·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина красна 220·00—250·00, мак синій 128·00—138·00, мак синій 100·00—110·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·68—1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·42.

НОВИНКИ

— **Тріюмф української пісні за кордоном.** Дістаємо таке повідомлення: Друкується і вийде в половині грудня збірник матеріялів закордонної опінії про подорож Українського Національного Хору під проводом проф. Ол. Кошиця по Европі й Америці. Книжка буде памятником світового тріюмфу українського хорального мистецтва. Вона складатиметься з 350—400 сторінок тексту українського і чужинного, і міститиме фотографії і портрети. Кожний свідомий українець повинен мати її у себе на столі. Передплачуйте негайно, бо з цілого накладу буде віддано в продаж всього 400 примірників. Ціна книжки 20 зол. Гроші посилати на адресу: **Meur Andre Tchechovsky, 5, rue du Marche, Champigny Sur Marne (France)**

— **За правні вимоги.** У звязку зі „саботажем" в Басівці на лінії Львів-Стрий (підкоп під залізничий шлях) політична поліція розпочала пошукування за спричинниками дійсного чи вимріяного підкопу (бо й кому потрібний підкоп на залізничій лінії в мирному часі!) від ревізії в пустомитського пароха о. Стернюка. Очевидно, безвислідну, але всетаки докучливу ревізію переведено без законом вимаганого наказу. Звернена вона була проти 19-літнього сина о. Стернюка, який тим є підозрілий, що займається „Соколом". Зовсім природно, що о. Стернюк явився у керманича політичної поліції ком. Мітлепера, домагаючись видання вимаганого законом наказу про переведення ревізії. Досі це домагання є безуспішне.

— **Самовбивство офіцера в польськім мін-стві військових справ.** В міністерстві військових справ у департаменті піхоти застрілився урядуючий там капітан Ферд. Кригер.

— **Влом до англійського консуляту.** До англійського консуляту в Лодзі дісталися взломники підкопом із вулиці. Розбили дві панцирні каси і забрали готівку. Своющені дверником оставили звірадля, тому поліція сподіється зловити їх.

— **Особисті вісти.** На університеті в Грацу промувався на д-ра прав Емілян Орест Підлясецький, родом з Монастириськ, бувш. майор-авіятор укр.-гал. армії. П. Підлясецький, що покинув рідну землю після смерти свого батька, священика — невинної жертви воєнних звірств, добився між чужими своєю енергією та талантом гарного становища, осягнувши ранґу радника та старости в Юґославії. — В Карловому університеті в Празі промувався на д-ра прав Володимир Комаринський.

— **Катедра польської мови й літератури в Римі.** Італійська Рада міністрів на засіданні дня 26. вересня приняла проєкт закону про створення на римському університеті катедри польської мови й літератури. Цю катедру має обняти проф. Мотура, який досі викладає історію славянської літератури на празькому університеті.

ситеті. Таким чином поляки матимуть катедру своєї мови й літератури навіть в Римі — тоді, як українці фактично не мають катедри своєї мови й літератури у Львові, в осередку західно-української національної території. Обі катедри української мови й літератури (старої й нової) на львівському університеті вже десять літ нечинні. Чиж не величава ілюстрація до кличів. „вільні з вільними, рівні з рівними!"?

— **Львівські вломники.** За одну ніч львівські вломники відвідали одну крамницю і чотири приватні мешкання, яких 10.000 зол. пропало в їхній кишені. — 20-літня служниця М. Мушек пробувала отруїтись світляним газом.

— **Трагічна смерть трьох італ. летунів.** Із Шпіцбергену вертав гидроплян італійської маринарки. Хотів осісти біля Валенції, але при цьому зачепив за електричні дроти. Апарат упав у ріку Родан. Три офіцери, між ними майор Понзо поражені електр. струєю потонули.

— **Студенти спалили друкарню.** В Ст. Леопольдо (Бразилія) тамошні студенти спалили друкарню часопису „Дайтше Пост" зате, що пятнував їх становище в справі інциденту з італ. часописом „Іль Пікольо".

— **Обікрали касу пов. ради.** В ночі з пятниці на суботу злодії розбили панцирну касу пов. ради в Ряшеві та забрали з неї 3000 зол.

— **Розшарпаний гранатою.** В Должанці (пов. Тернопіль) Степан Іванців добув із води гранату та вложив її в огонь, хоч товариші перестерігали його. Граната вибухла та розшарпала Іванця на шматки.

— **Добрий розпорядок, але чи поможе?** Мін-ство внутр. справ у Варшаві пригадує адміністраційним урядам, що виписані на дверях цих урядів „урядові години" є не для паради, а для громадян, що приходять туди полагоджувати свої пильні справи. Отже людей, що ждуть на урядовця треба прийняти, а не казати їм ждати, а потім відправляти з нічим.

— **Курс білошкірництва.** 15-го жовтня починається у Львові 9-місячний курс виправки та фарбування кожухів. Курс матиме характер фахової школи, в якій викладатимуть і предмети теоретичні: аналітичну хемію, промислові рахунки, тощо. На другий рік він буде перетворений у двохлітню гарбарсько-білошкірничу школу і ті, що скінчать цьогорічний курс зможуть перейти на вищий ступінь студій. Вписуватись можуть ті, що мають найменше 7 народніх клас, або 3 середні. Плата 25 зол. місячно. Зголошення і подання складати в Краєвім Промисловім Патронаті (пл. Смольки 3. III. пов.) від 10—1 передпол. до 10. жовтня.

— **Гарна громадська „зверхність".** У Тищиці, ряшівського повіту, відкрили нині після чотирьох літ чотирьох „мирних" злочинців, що мали на совісти три особи вбиті в ріжних відступах. Є ними неабиякі громадяни: війт Ян Драас, кандидат на посла з листи „Пяста", його син Людвик, його зять, Дзедзіц, громадський писар і Пипець, громадський поліцай. Уся ця місцева охорона ладу та законів убила три особи, що були їм невигідні, бо знали про їхні грабіжі підчас російської інвазії. Хану Гольдберг убили в стодолі і кинули до керниці, урядового громадського комісаря Ковальця напали вночі, коли вертався зі залізниці і вбили його сокирою, щоби позбутись виборчого суперника — кандидата на війта; а залізничого робітника Віктора Щепана вбили так само, тому, що той знав про два попередні злочини. Поліція напротязі чотирьох літ не могла досі найти слідів злочинців. Гарну громадську „зверхність" мала Тищиця!

— **Катастрофи.** Поїзд, що виїхав з Мадриду зударився на стациї Боельда з другим поспішним; є 9 убитих, 19 тяжко ранених. Одночасно в другій еспанській місцевости трапилась друга катастрофа; експрес з Парижа переїхав віз з двома особами; в третій місцевости між Сарагоссою і Кампреаль завалився тунель; є 10 убитих і богато ранених. Між Берліном і Мюнхеном зударились два поїзди; 9 ранених.

— **Ріжні вістки.** В Англії є цього року на 250.000 безробітних більше, ніж минулого; разом 1.300.000 осіб. — Берлінська газета „Темпо" повідомляє, що Троцький написав на засланні драму „Жовтнева людина"; цю пєсу в першій її редакції заборонила радянська цензура. — Між Голяндією і Нідерлянд. Індією наладжена воздушна комунікація. До Батавії приїхав перший голяндський літак. — У Манджурії поширюється чума, зареєстрували 900 випадків недуги. — Велика злива затопила частину Ліссабону і провінціональні містечка та села Португалії. — Чеський комуністич. посол д-р Шмераль жениться з сестрою голови Виконкому, Сталіна. — 900 урядовців губерніяльного совєту в Смоленську звільнених наслідком стверджених зловживань. — Комітет для звеличання памяти Вальтера Ратенау розписав конкурс на фільософічну, політичну або господарську студію з нагородою 3000 марок. — Першорядний данський банк у Копенгагені утратив якимись дивними операціями 70 міл. корон і проголосив банкроцтво. — Беля Кун виїхав з Москви до Батуму для підготовки нової пропаганди на території Персії та Індії.

Театри.

Великий Міський Театр:

2-го г. 7·30 веч. „Кавалерія Рустікана" і Паяци", виступ Г. Хоріина.

Кіна.

„Апольльо": „Хата вуйка Томи".
„Лев": „Багряні рожі та червоні уста" з Лінною Гайд.
„Оаза": „Усміх долі".
„Палас": „Вузол смерти".
„Фатаморгана" „Схід і Захід".

Дописи.

БЕЛЗ. (Свято Могил. — Сокільсько-Лугове свято). На день 23. вересня ц. р. приготовило громадянство Белзчини Свято Могил у Белзі. В ньому мали взяти участь всі села Белзчини. Бож у нас могил тих, що поклали своє життя за волю України дуже бо ато. Тут довший час велися бої і в кождім селі неодна родина принесла святу і велику жертву. Комітет, що займався підготовкою свята, повідомив громадян повіту, подбав за відновлення і прикрашення збірної могили, де спочивають стрільці (40) та хотів уладити посвячення хреста на тій могилі при відправі панахиди за душі героїв. Подання в цій справі вислано на 14 день наперед до Староства в Сокалі. І український народ на це Свято з найдальших громад точно прибув. Станули в рядах Луги, Соколи, Читальні Просвіти з усіх майже сіл Белзчини, а також прибули освітні товариства з Сокаля. Та не до вподоби було се Свято сокальському старості Ольшевському. Він через 14 день держав подання не полагодженим, а в день перед тим святом післав до постерунку поліції в Белзі наказ не допустити до відбуття цего свята. Командант поліції виразно заявив, що після наказу п. Ольшевського не допустить людей на збірну могилу, не позволить, щоби там народ зібрався і щоби посвячено там хрест та відправлено панахиду, хочби мали впасти трупи..! Не помогла телефонічна інтервенція в старостві в Сокалі, не помогла інтервенція делегата, як також безуспішною стала інтервенція у воєвідстві. Староста Ольшевський був неприсутний, а урядник староства зводив через більше чим 4 години, обіцюючи, що староста Ольшевський прийде і справу корисно вирішить. Та все покінчилося на крутанині — нехай же знає пан міністер Складковскі, як деякі старости урядують... коли через 14 день подання не полагоджують, а потім щезають... Зібраний народ і товариства з вінцями, в тім терновими, чекав, і вкінці треба було обмежитися до панахиди в церкві, де парох з Жужеля вияснив значіння цього великого Свята, вказуючи на ту хресну дорогу, якою йти мусить український народ на своїй землі, де навіть найдорожших синів не вільно належито помянути! Огірчений народ — зібраний в тисячних масах рушив відтак походом сам на могилу, однак кордон поліції заступив дорогу, розганяючи людей. Тільки родини стрільців, що в могилі спочивають, змогли дістатися там, та припавши до неї, проливали гіркі сльози. Навіть панахиди не дозволено відправити на могилі. До речі зазначуємо, що Свято Могил, память героїв без перешкод святкує український нарід по численних місцевостях краю, а у Белзчині цего не вільно. Давне шляхоцьке „не позвалям" панує тут в цілій силі. Не маючи змоги дістатися до Збірної Могили, зібраний народ і українські товариства зібралися на площі, де відбувся здвиг пожарничо-гімнастичних товариств Лугів і Соколів. Стануло до вправ понад півтора тисячки Луговиків і Соколів: хлопців і дівчат. І вправи ті дали наглядний доказ справности і карности членів цих товариств. Видно, що життя йде в них повним ходом і що ніщо не скує душі живої. Та і на тім здвизі не обійшлося без інгеренції влади. Коли делегат зі „Сокола-Батька" хотів здвиг повитати від матірного товариства, подати вказівки щодо майбутньої праці, поліція стягнула його і не дала навіть привіту сказати. Ось такі то в нас відносини, така рівність перед правом. — д-р Ілля С...лагуб.

Зі спортового життя.

Мистецтва Ліги.

Гасмонея—1 Ф. Ц. 4 : 2 (1 : 0).
Варшавянка—Погонь 1 : 0 (1 : 0).
Краковія—Варта 5 : 2 (2 : 0).
Висла—Полонія 7 : 2 (1 : 2).
Л. К. С.—Шлєськ 6 : 1 (1 : 1).
Рух—Туристи 2 : 1 (2 : 0).

Турнір за чашу „Світезі".

Графіка—Білий Орел 2 : 1.
Україна—Світезь 1 : 3.
Україна—Білий Орел 1 : 2.
Світезь—Графіка 3 : 1.

Чашу здобула заслужено Світезь, що грала дуже амбітно і першого дня перемогла певно Україну, а другого дня також Графіку. Україна в цих змаганнях опинилася на останньому (четвертому) місці — грізне мементо для української дружини на найближчий сезон. На превеликий жаль мусимо ствердити в більшости учасників України повну відсутність запалу й жертвенности, себто тих прикмет, які одинокі рішають про побіду між слабшими дружинами. Деякі грачі, як прим. Мурський, не рухалися зовсім і давали собі постійно відбирати мяч рухливим противникам, інші знов, як ось Сич, були більше в повітрю, як у мяч, ще інші, як ось Петрів, спізнилися на змагання так, що Україна мусіла в неділю грати в десятку... Взагалі українська дружина не дала в тих двох днях з себе абсолютно нічого, а своїх численних прихильників виставила на правдиві тортури. Якщо грачі І-ої дружини будуть дальше такі вигідні й лінпві на грищу як досі, то стратять скоро всю симпатію української публики, не кажучи вже про інші, сумні для України наслідки.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Нові книжки й журнали.

Календар „Просвіти" на 1929 рік. Річник 51. Львів. Відбито в друкарні оо. Василіян у Жовкві. Зміст: Ери численння часу; Астрономічний календар на 1929 р., Затьміння сонця, Пасхалії 1929 р., Пости; Український Історичний Календар. Ол. Бабій: Вам (поезія); М. Галущинський: На переломі (стаття); Б. Л.: Іванові Франкові (поезія); Ст. Сірополко: Самоосвіта (стаття); М. Матіїв-Мельник: Туга (поезія); Василь Стефаник: Мати (новеля); М. Матіїв-Мельник: Очі (оповідання); Вас. Софронів-Левицький: „Клікуша"; Богдан Лепкий: Розмова (вимок з 2 тому повісти „Полтава"); Андрій Чайковський: З таких гарні люди виходять (оповідання); Галактіон Чіпка: Перша невдача (гумореска); Мих. Рудницький: Чорна маса (оповідання); В. Турянський: Море; М. Р.: Великий гуцул (у 40-ліття смерти Федьковича); Ст. Шах: Великий співець природи (у 15ліття смерти Коцюбинського); Великі Роковини (в річницю вїзду Хмельницького до Києва і битви під Полтавою); В. Яровацький: 20.000 метрів під землею (популярно-наук. нарис); д-р Андрій Ластовецький: Правильна повітряна комунікація між Европою й Америкою; Ів. Шендрик: Марс; д-р А. Ластовецький: Значіння радіотелефонії для сільського господарства; Антін Шмигельський: Галицький землероб (поезія); П. С. Сосенко: Дещо про теперішні державні устрої; Омелян Терлецький: Суспільні верстви в історії України; Д-р П. Лисяк: Українське Парляментарне Представництво (стаття з портретами усіх українських послів і сенаторів); Д-р Б. Гнатевич: Шовківництво та його рентовність; З життя українських установ у Канаді; Провідник по Львові і краю.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іванна Скоробогата, ем. учителька народної школи в Тисовиці, померла по довгій а важкій недузі дня 26. вересня ц. р. в 54-ім році життя. Похорон відбувся в пятницю дня 28. вересня 1928 р. в Станиславові. В. Й П. 675 1—1

Антін Оприск, столярський майстер, довголітний член Товариств: „Міщанське Братство", „Українська Рем.-промислова Бурса", „Зоря" й ін. помер по коротких і тяжких терпіннях дня 29-го вересня ц. р. в 59 році життя. Похорони відбудуться у вівторок, дня 2-го жовтня ц. р. о 4-ій год. пополудни з Передпохоронного Дому при вул. Кохановського ч. 94 на Личаківський цвинтар. — В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітянський Театр.
Львів, саля Народного Дому:
вівторок 2.X. Гостинний виступ В. Весоловського. Осінні Маневри, оперета на 3 дії Кальмана.
середа 3.X. Гейша, оперета на 3 дії Джонса.
четвер 4.X. Весняний Потрясник, француський фарс на 3 дії Геннекена.
Білети в ціні від 4—1 рано набувати в Союзнім Базарі а в день вистави від 6. год. при касі театру. 636 2—2

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича
ЛЬВІВ, саля Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5.
6.X. г. 8 веч. Гейша.
7.X. г. 3·30 попол. Циганка Аза. Ціни знижені.
7.X. г. 8 веч. Гейша, по раз другий.
Білети зараз набувати можна в Союзному Базарі, Руська 20.

З нагоди свята 20-ліття української гімназії Р. Ш. в Яворові, що відбудеться дня 7. X., зложили досі на печатки. Зад. тов. в Яворові 150 зол., д-р М. Фільц 100 зол., по 50 зол.: Ол. Ставнича, Т. Ставничий, М. Терлецький; по 25 зол.: д-р Галушак, Харамбура Р., Терлецька М., д-р Рудницький К., Коренчевський Н., Власійчук О., д-р Кушнір Ст., Недзвецкий І., Кульчицький Д., Лукасевич, Питлик Ю., Юзичинський, Осідач М. Баланда О., уч. VIII. кл. Ритавський Ст.; по 5 зол.: Монастир СС. Василіянок в Яворові, Вархолик О., Винницький В., Щирба Гр., Грабовський Ост., Подолюк В. 676 1—1

На „Рідну Школу" зложив ВП. Стефан Скоробогатий 50 зол. замість цвітів на домовину бл. п. сестри Іванни, за що щиру подяку складає — **Головна Управа** 668 а) 1—1

Членські Сходини Союза Українок відбудуться в пятницю дня 5. жовтня о годині 17·30 в салі Бесіди в Народнім Домі. П-ні Мілена Рудницька передасть свої враження з Конгресів у Берліні і Женеві. Гостям раді. — **Головний Виділ С. У.** 674 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.